

Növények elnevezései és a hozzáfűződő szólások Alföldünk népe száján.

(Folytatás)

Chrysanthemum inodorum: *papvirág* (Vésztő)

Chrysopogon gryllus: *sikár* (Királyhalom)

Cichorium intybus: *kattangkóró* (Vésztő)

Cirsium arvense: *aszot* (Vésztő)

Cladophorá-k (Algák) — fennakadva Juncus articulatusokon:
békanyúl (Szeged, Domaszék)

Cladophorák: *békahínyjár* (Szegedi Fehértó)

bika nyál (Tiszafüred; „ez rüh, ha bemegy az ember halért, rátapad a lábra, rühöt kap“; „a melegségtől van (t. i. a moszat — Gyffy) mikor felforr a víz, akkor jön fel“)

Cladophora fracta: *szakáll, vízi szakáll* (Szolnok)

Claviceps purpurea l. Secale cornutum alatt

Conium maculatum: *bürök* (Szeged Alsóváros; az alsóvárosiak *foghagymával*, avagy *bürökkel* kenik be azt a fát, ahová méhraj telepedett már le, és nem akarják, hogy másikk méhraj is odatelepedjék; avagy amelyik fa szúrós, tüskös (Gleditschia), hogy oda ne telepedjen a méhraj, szintén *bürökkel* kenik be.

Convolvulus arvensis: *folyondár* (Szeged Nagyszéksóstó; Kancsáltó; Királyhalom)

„*folyondár*, de a felső megyében: *futó fullánk*, vagy *tanya-virág*“-nak nevezik (Algyő);

folyófü (Kecskemét; Vésztő)

Crocus variegatus: *kigyóhajma* (Dorozsmai Sósfürdő; „hasogatás ellen jó“, a hagymagumóját használják: „Anya megtakarította és bedörzsölte vele a csonthasogatós helyen (t. i. a tehén nekilökte a jászolnak — Gyffy), reggelre elmúlt“ „a krumplija jó“ (vagyis a hagymagumóját értik ezen. — Gyffy) (Virág István öreg bátyám a Dorozsmai Sósfürdőnél beszélt 1929. IV. 6)

kigyóhajma (Dorozsmai Sósfürdő)

tavaszi kikirics (Kiskundorozsmai Nagyszék; „már nálunk így hívják; ősszel is van ugyanilyen, későn, mikor havak jönnek ádvint előtt egy hónappal virít a másik is“ (az öreg bácsi mikor az ősszel virítóra gondolt

az a lilavirágú *Colchicum arenarium*-ról beszélt, amely ott a Nagyszéken szintén tömegesen virít minden évben — Gyffy)

Crocus variegatus: *szarkavirág* (Kiskundorozsmai, Öreghegyi magyar: „jó termést jegyez“; „van ebbe fehér, van lila (és mutatja a lepellevelét); *szarkavirág* — ehun e“ — és bökköd nagy körmivel a lepel külsejét díszítő három lila csikjára, mert valóban hasonlított a szarka lábához.)

járás virág (Öreghegy-Kiskundorozsma)

Cucumis melopepo: a görög-, vagy görög-dinnye kacsakeringója: *bajusz* (Szentés)

Cynoglossum officinale: *csicskara* („beleragad a pamukos ruhába, birkába“ Szeged-Alsótanya)

Datura stramonium: *bilindek* (Hantháza, Herold Ferenc)

Daucus carota: *vadmurok* (Vésztő)

Delphinium consolida: *szarkaláb* (Szeged, Nagyszéksóstó, Szeged-Alsótanya)

Dipsacus silvestris: *gólyahúgy kóró* (Vésztő; bizonyosan a levélöblökben meggyülemlett vitzartója miatt — Gyffy)

Draba verna: *korpavirág* (Püspökelle; Szeged Fehértó, —) Kiskundorozsma; az „Öreg szőlő hegy“ mellett mondta egyik fehér hajú öreg magyar „*korpavirág*; kicsi fehér kis bárány eszi; ott nyöli, ahun a nap megveti magát. Ez az első, meg ez a *tavaszi kikirics*“ (t. i. *tavaszi kikirics* a: *Crocus variegatus* — Gyffy)

Drepanocladus Kneiffii: „*moha*; téglák közé, a kútba tőszik, mert a homokat nem ereszti közte át“ (Szeged Madarásztó)

moha (Sándorfalva mellett, a Bezürszék-en gyűjtök egy mohát 1929. IV. 14-én. Nézi egyik magyar testvér, majd így: „nahát *moha* szedődik?. A semjékben még szebbek vannak!“)

Elacagnus angustifolia: *olajfa* (Horgos, Szeged-Alsótanya)

Erigeron canadensis: *csikófark kóró* (Horgos, Hantháza)

korpafű (Vésztő)

Erodium cicutarium: *gólya orr*; „kaszálj nekem búzát, árpát“ — mondják, ujjuk közt tartva a penderedett magvat és „akkor kaszál“ (Csorvás)

Eryngium campestre: *lajtorján* (Szeged-Alsótanya)

lajtorja túsök (Horgos)

lajtorja tövis (Nagykörös)

ördögborla (Csorvás)

Erythraea centaureum: *ezerjófű* (Kiskundorozsma)

Euphorbia cyparissias: *kutyatej* (Szeged-Alsótanya; Szeged-Nagyszéksóstó); *kutyatélj* (Szeged-Királyhalom)

- Euphorbia lucida: *kutyatej* (Püspöklelle), *kutyaté* (Porgány)
 Glycerhiza echinata: *kutyamankóró* (Hantháza, Herold Ferenc
 „öreg emberektől hallottam, mikor Jézus a Tiszát ho-
 rozdálta, számára ez után kapkodott, azért olyan gör-
 be a Tisza“);
ebmankóró (Püspöklelle)
cötkén (Klárafalva)
- Glocotrichia natans: *árva gané* (Szeged-Rúzsaszék)
- Heleocharis palustris: *ezettkáka* v. *víziperje* (Újkigyós puszta)
 „leghaszontalanabb a *ezettkáka*, mert ha lemegy a víz,
 elszárad, semmi haszna“
- Helianthus annuus: *forgó pogácsa* (Jánd, Bereg m. a Szamos
 torkolatánál)
- Hibiscus trionum: *datuja*: „jó a magja“ (Horgos)
vaddinnye (Vésztó)
- Hordeum murinum: *vadbúza* (Horgos)
cigánybúza (Hajdunánás)
jakab (Mezőtúr; pajkosságból szokás kalászat letépett
 végénél fogva kabát újjába dugni, ahogy szűrja és ki-
 akarja rázni a kabát tulajdonosa, mind feljebb és fel-
 jebb nyomja a kalász-bajúsza a kalászt)
- Hyoseyamus niger: *bilindek* (Horgos)
bolondító (Püspöklelle; „a magját parázsra, a füstjít
 szíjják be odvas fog ellen“)
- „*Kopolya*“: a kiszáradt tó fenekébe ázott kútat „*kopolya kút-*
nak hívják; „Kikerülő fekete földje jó vályog vetni“
 („meg a földje miatt vályog vetni“) (Szeged-Királyhalom)
- Lamium purpureum: *méhvirág* (Püspöklelle)
- Lappa major: *lapu* (Horgos)
bozdorján (Püspöklelle)
bojtorjáng (Vésztó; „jó esomót összekötnek belőle (t. i.
 a ragadós virágzati fejből — Gyffy) a madzag vé-
 gére, így a szalonnára nem megy az egér“)
- Lathyrus tuberosus: *magyaró virág* (Püspöklelle; „olyan a vi-
 rága, mint a piros rózsza“)
mogyorófű (Vésztó)
- Lepidium draba: *béka rokka* (Horgos)
koshomlok (Püspöklelle, Csorvás)
békekása (Kiskundorozsma, Magyarkanizsa)
bodor paré (Újszőreg)
- Lepiota procera: *állásgomba* (Sándorfalva; „mikor fiatal, fel-
 emeli a földet, úgy találják meg“)
- Lilium candidum: *Szent Antal virág* (Királyhalom)
- Limonanthemum peltoides: *vízitök* (Debrecen Hortobágyi Ha-
 lustavak) *Györffy István.*